

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND OPERACIJE

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

Na dan i za godinu koja je završena 31 decembra 2018

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-2
IZVEŠTAJ O FINANSIJSKOM STANJU	3
IZVEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOM DOBITKU	4
IZVEŠTAJ O PROMENAMA U NETO SREDSTVA KOJA PRIPADAJU OPERACIJAMA KPŠF	5
IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE	6
NAPOMENE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7-24

Izveštaj Nezavisnog Revizora

Grant Thornton L.L.C.
Rexhep Mala 18
10000 Prishtine
Kosovo

T +381 38 247 771
T +381 38 247 801
F +381 38 247 802

Upravnom Odboru Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda

Mišljenje

Revidirali smo prateće finansijske izveštaje Kosovskog penzionog štednje - Operacije ("KPŠF"), koji obuhvataju izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31 decembra 2018 godine i izveštaj o sveobuhvatnom prihodu, izveštaj o promenama u neto aktivni poslovanja KPŠF i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se tada završava, kao i sažetak značajnih računovodstvenih politika i drugih objašnjenja.

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinitu i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsko stanje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Operacije u dan 31 Decembra 2018, i rezultati njegovog poslovanja i novcanog toka za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja (MSFI).

Osnova za mišljenje

Reviziju smo sprovedi u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti prema tim standardima dalje su opisane u Odgovarajućim Odgovornostima za odeljak Revizije finansijskih izveštaja našeg izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa Kodeksom etičkog ponašanja za profesionalne računovođe izdatim od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), kao i etičkim zahtevima koji su relevantni za reviziju finansijskih izveštaja Društva i smo ispunili i druge zahteve profesionalne etike u skladu sa pomenutim zahtevima i IESBA Kodeksom. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljno i prikladni da daju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje finansijskim izveštajima

Menadžment je odgovoran za pripremu i nepristrasnu prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja, za takve unutrašnje kontrole menadžment određuje da je neophodno da se omogući priprema finansijskih izveštaja koji ne sadrže netačne materijalne prikaze, bilo iz razloga prevare ili grešaka.

U pripremi finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti KPŠF da nastavi da radi kao radni subjekt, otkrivajući, kako je primjenjivo, pitanja koja se odnose na trajnu zabrinutost i korištenje kontinuirane računovodstvene osnove računovodstva, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati KPŠF ili prestati operacije, ili nema realnu alternativu nego da to uradi.

Izveštaj Nezavisnog Revizora (nastavak)

Upravnom Odboru Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda (nastavak)

Oni zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja KPŠF.

Odgovornosti revizora u reviziji finansijskih izveštaja

Naši ciljevi su da dobijemo razumno uverenje o tome da li finansijski izveštaji kao cjelina budu oslobođeni materijalno značajnih pogrešnih iskaza, bilo zbog prevare ili greške, i da izdaju revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno osiguranje je visok nivo sigurnosti, ali nije garancija da će revizija sprovedena u skladu sa MSR uvek otkriti materijalno pogrešno prikazivanje kada postoji. Izjave o nepravilnostima mogu nastati iz prevare ili greške i smatraju se materijalnim ako se, pojedinačno ili u celini, mogu razumno očekivati da utiču na ekonomske odluke korisnika uzetih na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

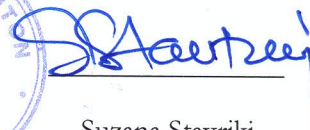
Kao deo revizije u skladu sa MSR, mi smo praktikovali profesionalno sudjenje i neprekidni profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i cenimo rizik od materijalnih značajnih grešaka u finansijskim izveštajima, kao posledica prevare ili kao posledica grešaka, dizajniramo i obavljamo revizorske procedure, koje smatramo dovoljne i odgovarajuće za osnovno pružanje i izražavanje našeg mišljenja. Rizik od ne-otkrivanja materijalnih gresaka što toci od prevare je veća od one koja tece greškom, jer prevara može uključivati sve tajne sporazume, falsifikate, namerano iskrivljavanje činjenica ili kršenja internih kontrola.
- Uzmimao jedno misljenje od unutrašnje kontrole što je od ključnog značaja za reviziju na takav način da se dizajnira revizorske procedure koji su odgovarajući za datim okolnostima, a ne za izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola institucija.
- Ceniti kompatibilnost sve odgovarajuće i računovodstvenih politika i procena računovodstvenih opravdanja, i otkrivanja sva obelodanjivanja od strane uprave.
- Na osnovu prikupljenih dokaza, odlučuje o prolagodljivosti principa neprekidnosti poslovanja, kao i da li materijalna nesigurnost postoji u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu postaviti sumnju na mogućnost neprekidnosti poslovanja. Ako možemo zaključiti da postoji materijalna neizvesnost, mi imamo obavezu da naglasimo u našem izveštaju u vezi sa ovom pronalasku u finansijskim izveštajima, ili ako takva otkrića nisu pravi, da modifikujemo nase mišljenje. Naša otkrića su na osnovu njihovog revizorskih dokaza sve prikupljene do datuma finansijskog izveštaja. Ipak, uslovi ili događaji u budućnosti, verovatno će biti da je ta institucija vijueshmerine prekinuti posao.
- Procenite ukupne prezentacije, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući i obelodanjivanja, i da li su finansijski izveštaji predstavljaju osnovne transakcije i događaje na način koji postiže fer prezentaciju.

Mi komuniciramo sa onima koji su odgovorni za upravljanje, između ostalog, planiranje u obima revizije i značajnih nalaza revizije, uključujući značajnih mana u unutrašnje kontrole koje može biti identifikovane tokom revizije.

Grant Thornton LLC

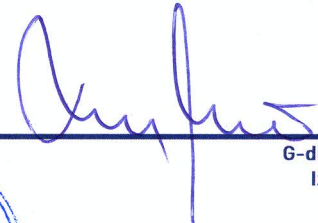
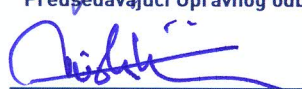
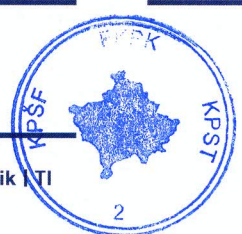
Prishtina,
03 April 2019

Suzana Stavrikj
Pravni revizor

	Napomene	Na dan 31 decembar 2018 EUR	Na dan 31 decembar 2017 EUR
Imovina			
<i>Obrtna sredstva</i>			
Gotovina u rukama i bankama	4	688,467	789,206
Depoziti	5	4,602,762	5,109,673
Dospeli računi	6	483,036	474,657
Pretplaćeni troškovi		13,173	42,645
		5,787,438	6,416,181
<i>Neobrotna sredstva</i>			
Nekretnina, postrojenja i opreme	7	636,264	58,400
Nematerijalna sredstva	8	61,497	46,981
		697,761	105,381
Ukupna imovina		6,485,199	6,521,562
Obaveze			
<i>Tekuće obaveze</i>			
Plativni računi i akruali	9	868,207	1,057,664
		868,207	1,057,664
Neto sredstva koja pripadaju KPŠF-Operacijama		5,616,992	5,463,898

Odobreno za objavljivanje od Upravnog odbora i rukovodstva KPŠF i potpisano u njihovo ime dana 30. marta 2019.

 G-din. Ruzha Morina Predsedavajući Upravnog odbora	 G-din. Adrian Zalli Izvršni director
 G-din. Vërshim Hatipi Zamenik direktora - Finansije I Investicije i Rizik	

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2018	Za godinu završenu 31 decembar 2017
		EUR	EUR
Prihodi			
Naknada taksi na teret penzijskih sredstava	11	7,660,347	7,288,684
Ostali prihodi	12	97,919	92,571
Ukupni prihodi		7,758,266	7,381,255
Rashodi			
Troškovi investicija			
Neto naknade otvorenih instrumenata	13	(5,704,406)	(5,660,809)
Naknada CBK-a za transfere i održavanje		(30,550)	(34,449)
Posredništvo, starateljstvo i troškovi zaloga		(8,916)	(8,956)
		(5,743,872)	(5,704,214)
Administrativni troškovi			
Troškovi osoblja	14	(574,375)	(598,973)
Troškovi Upravnog odbora	15	(207,862)	(161,879)
Stanja Računa i korespondencija		(107,951)	(132,598)
Troškovi kancelarijskog poslovanja		(82,801)	(79,845)
Obezvredenje i amortizacija	7-8	(53,584)	(71,279)
Održavanje softvera		(38,289)	(57,358)
Naknade nadzora CBK-a		(18,188)	(18,670)
Edukacija javnosti i oglasi		(15,136)	(7,530)
Obuke, putovanja i ostalog troškovi osoblja		(10,050)	(13,600)
Stručne službe / ugovorači / konsultanti	16	(10,380)	(2,968)
Eksterna revizija		(9,050)	(9,050)
Komunikacije		(8,298)	(8,973)
Saniranje posledica nepogoda – kirija i ostali povezani troškovi		(6,600)	(6,600)
Bankovne naknade za izvršene usluge		(2,300)	(2,138)
Ostali troškovi		(13,881)	(10,236)
		(1,158,745)	(1,181,697)
Ukupni rashodi		(6,902,617)	(6,885,911)
Neto višak za godinu		855,649	495,344

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Višak EUR	Rezerve EUR	Ukupno EUR
Na dan 1 januar 2017		353,554	5,000,000	5,353,554
Neto višak za godinu		495,344	-	495,344
Refundacija viška u KPŠF-PS	10	(385,000)	-	(385,000)
Na dan 31 decembar 2017		463,898	5,000,000	5,463,898
Promene u početnoj primeni MSFI 9	2.3	(2,555)	-	(2,555)
Korigovano na dan 1 januar 2018		461,343	5,000,000	5,461,343
Neto višak za godinu		855,649	-	855,649
Refundacija viška u KPŠF-PS	10	(700,000)	-	(700,000)
Na dan 31 decembar 2018		616,992	5,000,000	5,616,992

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2018	Za godinu završenu 31 decembar 2017
		EUR	EUR
Tok gotovog novca od operacija			
Neto višak za godinu		855,649	495,344
Prilagodavanja za:			
Obevređenje i amortizacija	7-8	53,584	71,279
Kamatni prihodi	12	(82,072)	(71,876)
Neto kretanje provizija za umanjenje vrednosti	5	(252)	-
		826,909	494,747
Uplaćene kamate		86,253	65,242
		913,162	559,989
Promene na poslovnim sredstvima i obavezama			
(Smanjenje) u plativim računima / akrujalima		(189,457)	(30,504)
Smanjenje / (Povećanje) u dospelim računima / pretplatama <i>(isključujući dospelu kamatu iz tekućeg računa)</i>		21,520	(48,302)
Neto tok gotovog novca od operacija		745,225	481,183
Novčani tok iz investicionih aktivnosti			
Nabavka nekretnina, postrojenja i opreme	7	(606,986)	(46,690)
Nabavke softvera i licenca	8	(38,978)	(19,631)
(Povećanje) u kredite i potraživanja		(4,600,000)	(5,100,000)
Smanjenje u kredite i potraživanja		5,100,000	4,500,000
Neto tok novca iz (korišten u) investicionih aktivnosti		(145,964)	(666,321)
Novčani tok iz finansijskih aktivnosti			
Refundacija viška u KPŠF-PS		(700,000)	(385,000)
Neto tok novca (korišten u) finansijske aktivnosti		(700,000)	(385,000)
Povećanje / (Smanjenje) gotovine i njenih ekvivalenata			
		(100,739)	(570,138)
Gotovina i njeni ekvivalenti početkom godine		789,206	1,359,344
Gotovina i njeni ekvivalenti na kraju godine	4	688,467	789,206

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

1 UVOD

Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu: "KPŠF") registrovan u adresi: Ul. Agim Ramadani br. 182-184, 10000 Priština, Republika Kosovo, brojom registracije 90000225; osnovan je Uredbom UNMIK-a br. 2001/35 od 22. decembra 2001. godine, koja je kasnije izmenjena i dopunjena Uredbom br. 2005/20, a zatim ponovo izmenjena Zakonom br. 03/L-084 Republike Kosova, i dalje dopunjen zakonima br. 04/L-101 i br. 05/L-116 Republike Kosovo, a zadnja dopunjena sa dodacima i promenama Zakonom Br. 04/L-168 i Br.05/L-116; kao ne-za-profit finansijska institucija, čija je jedina i isključiva svrha upravljanje individualnim računima za penzionu štednju kroz obezbeživanje smotrenih investicija i staranje o penzionoj aktivni i uplaćivanje prinosa na pojedinačne račune radi plaćanja anuiteta za penzionu štednju, kao poverenik koji postupa u ime učesnika i korisnika.

Zakon br. 04/L-101 obezbeđuje program penzione štednje koji se finansira iz uplaćenih doprinosa zaposlenih i njihovih poslodavaca, a kojim upravlja i investira KPŠF. U okviru ovako definisanog sistema doprinosa, svi zaposleni stalni stanovnici Kosova i njihovi poslodavci su obavezni da uplaćuju penzijske doprinose. KPŠF vodi individualne račune za svakog učesnika na koje se uplaćuju doprinosi i povratak od investicija.

KPŠF nadgleda Upravni Odbor koji se sastoji od eksperata za investicije i penzije kao i predstavnika zaposlenih i poslodavaca Kosova. Jedan član bez prava glasa zastupa interese Vlade.

Ovi finansijski izveštaji su za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Operacije (ili "KPŠF-O"), entiteta za upravljanje i vođenje penzijske štednje doprinosilaca (penzionih sredstava). Finansijski izveštaji za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Penzijska Sredstva (ili "KPŠF-PS") se pripremaju odvojeno od finansijskih izveštaja entiteta.

Direktor i 26. stalno zaposlenih radnika upravljali su svakodnevnim operacijama KPŠF-a tokom 2018. godine (2017: Direktor i 26. stalno zaposlenih).

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1 Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji KPŠF-O su pripremljene u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

2.2 Osnova za pripremu

KPŠF-O vodi knjigovodstvenu dokumentaciju i priprema finansijske izveštaje prema pravilima istorijskog troška prilagođenih za revalorizaciju finansijskih sredstava i obaveza. Aktualni i uporedni podaci objavljeni u ovim finansijskim izveštajima su prikazani u evrima koja je valuta i funkcionisanja i prezentiranja KPŠF-O. Gde je bilo neophodno, uporedni podaci su reklasifikovani u cilju usaglašavanja sa prezentacijom tekuće godine

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja

i) Početno usvajanje novog standarda i revidiranja postojećih standarda na snazi u tekućem period

Sledeći novi standard i revidiranja postojećih standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su na snazi u tekućem periodu:

- **MSFI 9 "Finansijski instrumenti"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **MSFI 15 "Prihodi od ugovora s kupcima"** i dalje revidacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje MSFI 2 "Isplate na Osnovu Akcija"** - Klasifikacija i merenje isplata transakcija osnovane u akcije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje MSFI 4 "Ugovori o Osiguranju"** - Primena MSFI 9 "Finansijski instrumenti" sa MSFI 4 "Ugovori o Osiguranju" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine ili kada MSFI 9 "Finansijski instrumenti" se primenjuje po prvi put);
- **Revidiranje MRS 40 "Investicione Nekretnine"** - Transferi Investicionih Nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje različitih standarda "Poboljšanja MSFI-a (ciklus 2014-2017)"** rezultat projekta godišnjeg poboljšanja MSFI-a (MSFI1, MSFI12 i MRS 28) prvenstveno sa namerom otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija u tekstu (izmene MSFI 12 su za primenu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. i izmene MSFI 1 i MRS 28 za primenu u godišnjim periodima koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **IFRIC 22 "Transakcije Deviznih Valuta i Unapredno Razmatranje"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.).

Usvajanje ovog novog standarda i ovih revidiranja postojećih standarda nije dovelo do materijalnih promena računovodstvenih politika KPŠF-O-a, s izuzetkom od MSFI 9 detaji čega su prikazani dolje.

Primena MSFI 9 „Finansijski instrumenti“

KPŠF-O je usvojio MSFI 9 (koji je izdao MURS u julu 2014. godine) sa datumom tranzicije od 1. januara 2018. godine. To je rezultiralo promenama u računovodstvenim politikama za priznavanje, klasifikaciji i merenju finansijske aktive i pasive i rezervama za umanjenje vrednosti finansijskih sredstava i prilagodavanjem iznosa prethodno priznatih u finansijskim izveštajima.

KPŠF-O nije ranije usvojio MSFI 9. Kao što je dozvoljeno prelaznim odredbama standarda, KPŠF-O je izabrao da ne ponavlja uporedne brojeke. Sva prilagodavanja knjigovodstvenih iznosa finansijske aktive i pasive na dan tranzicije su priznata u početnoj zadržanoj dobiti za tekući period.

Shodno tome, za napomene i objave, posledične izmene MSFI 7 objavljivanja su takođe primenjena na tekući period. Objavljivanja u komparativnom periodu ponavljaju objavljivanja data u uporednoj godini.

U nastavku se navode objavljivanja koja se odnose na uticaj usvajanja MSFI 9 na KPST-O. Dalji detalji o specifičnim MSFI 9 računovodstvenim politikama primenjenim u tekućem periodu, kao i prethodne računovodstvene politike MRS 39 primenjene u uporednom periodu, detaljnije su opisane u napomeni 3 ovih finansijskih izveštaja.

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (NASTAVAK)

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

(a) Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata

Merna kategorija i knjigovodstvena vrednost finansijske aktive i pasive u skladu sa MRS 39 na dan 31. decembra 2017. i MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine upoređeni su kako sledi:

	MRS 39		MSFI 9	
	Kategorija merenja	Vrednost u knjigovodstvo	Kategorija merenja	Vrednost u knjigovodstvo
		EUR	EUR	
Finansijska sredstva				
Gotovina u rukama i bankama	Amortizovani trošak ¹	789,206	Amortizovani trošak	789,206
Dospeli računi	Amortizovani trošak ¹	474,657	Amortizovani trošak	474,657
Depoziti (Napomena 5)	Amortizovani trošak ¹	5,109,673	Amortizovani trošak	5,107,118
		6,373,536	6,370,981	
Finansijska obaveze				
Plativi računi	Amortizovani trošak	1,057,664	Amortizovani trošak	1,057,664
		1,057,664	1,057,664	

¹⁾ Krediti i potraživanja (KiP).

Nije bilo promena u klasifikaciji finansijskih obaveza.

(b) Usklađivanje bilanca u izveštaju finansijskog stanja

KPŠF-O je izvršio detaljnu analizu svojih poslovnih modela za upravljanje finansijskom aktivom i analizu karakteristika tokova gotovine. Napomena 3.2 ovih finansijskih izveštaja pruža detaljnije informacije u vezi sa novim zahtevima za klasifikaciju prema MSFI 9.

Sledeća tabela usklađuje knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive, iz prethodne kategorije merenja u skladu sa MRS 39, sa novim kategorijama merenja u skladu sa MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine:

	MRS 39 Knjigovodstvena vrednost 31. decembar 2017	Reklasifikacija	Ponovno merenje	MSFI 9 Knjigovodstvena vrednost 1. januar 2018
		EUR	EUR	EUR
Amortizovani trošak				
Gotovina u rukama i bankama	789,206	-	-	789,206
Dospeli računi	474,657	-	-	474,657
Depoziti (Napomena 5)	5,109,673	-	(2,555)	5,107,118
		6,373,536	-	(2,555)
				6,370,981

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (NASTAVAK)

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

(c) Poravnanje provizije za umanjenje vrednosti iz MRS 39 na MSFI 9

U sledećoj tabeli se usklađuju rezerve za umanjenje vrednosti iz prethodnog perioda, merene prema modelu nastalog gubitka u skladu sa MRS 39, sa novim provizijama za umanjenje vrednosti, koja su merene u skladu sa modelom očekivanog gubitka MSFI 9, 1. januara 2018:

	MRS 39 Provizija za umanjenje 31. decembar 2017	Reklasifikacija	Korigovano	MSFI 9 Provizija za umanjenje 1. januar 2018
	EUR	EUR	EUR	EUR
Kredit i potraživanja (MRS 39) / Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti (MSFI 9)				
Gotovina u rukama i bankama	-	-	-	-
Dospeli računi	-	-	-	-
Depoziti (Napomena 5)	-	-	2,555	2,555
Ukupno	-	-	2,555	2,555

ii) Objavljeni novi standardi i revidiranja postojećih standarda koji još nisu usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja, donjenavedeni novi standardi, revidiranja i tumačenja postojećih standarda su objavljeni od strane MSFI a još nisu na snazi:

- **MSFI 16 "Najmovi"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.);
- **Revidiranje MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izveštaji" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Prodaja ili prilog imovine između investitora i njegovih saradnik ili Joint Venture i dalje izmene (datum stupanja na snagu je na neodređeno vreme na odloženo do istraživačkog projekta metoda kapitala je zaključen);

KPŠF-0 je izabralo da ne usvoji ove nove standarde i revidiranja i tumačenja postojećih standarda pre njihovih stupanja na snagu. KPŠF-0 predviđa da usvajanje ovih standarda i revidiranja i tumačenja postojećih standarda neće imati materijalan utecaj na finansijske izveštaje KPŠF-0 u periodu prve primene.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze koje se vode u izveštaj finansijskog stanja uključuju investicije, gotovinu, ekvivalente novca, dospеле račune i obaveze. Računovodstvene politike za priznavanje i merenje ovih stavki su objavljene u odgovarajućim računovodstvenim politikama uključenih u ovoj napomeni. Finansijski instrumenti su klasifikovani kao sredstva ili obaveze u skladu sa suštinom ugovornog aranžmana. Kamata, dobit ili gubici koji se odnose na finansijske instrumente klasifikovane kao sredstva ili obaveze iskazuju se kao prihod ili trošak. Finansijski instrumenti su prebijani kada KPŠF-O ima punovažno pravo da vrši prebijanje i namerava da izvrši poravnanje bilo uzimajući kao osnov neto iznos ili da istovremeno realizuje aktivu i izvrši poravnanje duga.

3.2 Financijska sredstva i obaveze

Metode merenja

Fer vrednosti

Fer vrednost predstavlja cenu koja bi bila primljena za prodaju aktive ili plaćena za prenos obaveze u urednoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja.

Amortizovani trošak i efektivna kamatna stopa

Amortizovani trošak je iznos po kojem se finansijska aktiva ili pasiva meri prilikom početnog priznavanja, minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća, a za finansijsku aktivu, prilagođeno za bilo koji gubitak.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće tokove gotovine kroz očekivani životni vek finansijske aktive ili pasive na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive (amortizovani trošak pre umanjenja vrednosti) ili amortizovani trošak finansijske pasive. Izračun ne uzima u obzir očekivane kreditne gubitke i uključuje transakcijske troškove, premije ili popuste i naknade i bodove plaćene ili primljene koji su sastavni deo efektivne kamatne stope, kao što su naknade za izdavanje.

Kada KPŠF-O revidira procenjene buduće tokove gotovine, knjigovodstveni iznos finansijske aktive ili pasive se prilagođava kako bi se odrazila nova procena diskontovana koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu. Svaka promena se evidentira u dobiti ili gubitku.

Prihod od kamata

Prihodi od kamata se obračunavaju primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive, osim:

- Kupljene ili stvorene finansijske aktive umanjene za kreditne gubitke (POCI);
- Finansijska aktiva koja nije bila POCL, ali je kasnije postala umanjena za kreditne gubitke („Faza 3“), za koju se prihod od kamata obračunava primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu cenu (tj. neto od rezervi za očekivane kreditne gubitke (ECL)).

Početno prepoznavanje i merenje

Finansijska aktiva i pasiva se priznaju kada KPŠF-O postane strana ugovornih odredbi instrumenta. Redovne kupovine i prodaje finansijske aktive se priznaju na datum trgovanja, datum kada se KPŠF-O obaveže da će kupiti ili prodati aktivu.

Na početno priznavanje, KPŠF-O meri finansijsku aktivu ili pasivu po njenoj fer vrednosti plus ili minus, u slučaju finansijske aktive, ili pasive po ne-fer vrednosti kroz bilans uspeha, transakcione troškove koji su inkrementalni i direktno pripisani sticanju ili izdavanju finansijske aktive ili pasive, kao što su naknade i provizije.

Transakcioni troškovi finansijske aktive i pasive iskazani po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se u računu dobiti i gubitka. Odmah nakon početnog priznavanja, priznaje se očekivani gubitak po kreditnom gubitku (ECL) za finansijsku aktivu merenu po amortizovanoj vrednosti i investicijama u dužničke instrumente merene na nivou FVOCI-a, što rezultira priznavanjem računovodstvenog gubitka u računu dobiti i gubitka u slučaju novonastale aktive.

Kada se fer vrednost finansijske aktive i pasive razlikuje od cene transakcije po početnom priznavanju, KPŠF-O priznaje razlike na sledeći način:

- Kada je fer vrednost dokazana kotiranom cenom na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obavezu (tj. input prvog nivoa) ili na osnovu tehnike procene koja koristi samo podatke sa vidljivih tržišta, razlika se priznaje kao dobit ili gubitak;
- U svim drugim slučajevima, razlika se odlaže, a vreme priznavanja dobiti ili gubitka na dan odlaganja određuje se pojedinačno. On se ili amortizuje tokom veka trajanja instrumenta, odlaže sve dok se fer vrednost instrumenta ne može utvrditi korišćenjem tržišnih inputa, ili realizovati putem poravnanja.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.2 Financijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.2.1. Financijska sredstva

i) Klasifikacija i naknadno merenje

Od 1. januara 2018. godine, KPŠF-0 je primenio IFRS 9 i klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije merenja:

- *Amortizovani trošak*: Aktiva koja se drži za naplatu ugovornih tokova gotovine gde ti tokovi predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI), a koji nisu određeni u FVPL, mere se po amortizovanoj vrednosti. Knjigovodstvena vrednost ove aktive usklađuje se po svim priznatim i izmerenim očekivanim rezervama za kreditni gubitak. Prihodi od kamata od ove finansijske aktive su uključeni u „Prihod od kamata“ koristeći metod efektivne kamatne stope;
- *Fer vrednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit* (FVOCI): Finansijska aktiva koja se drži radi naplate ugovornih tokova gotovine i za prodaju aktive, gde tokovi gotovine aktive predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate, a koji nisu određeni u FVPL, se mere po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Kretanja knjigovodstvene vrednosti se uzimaju preko OGI, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrednosti, prihoda od kamata i tečajnih dobitaka i gubitaka od amortizovanog troška instrumenta koji se priznaju u računu dobiti i gubitka. Kada se finansijska aktiva prestaje priznavati, kumulativna dobit ili gubitak prethodno priznat u OGI se reklasifikuje iz kapitala u dobit ili gubitak i priznaje se u „Neto prihodu od investicija“. Prihodi od kamata od ove finansijske aktive su uključeni u „Prihod od kamata“ koristeći metod efektivne kamatne stope;
- *Fer vrednost kroz dobit ili gubitak* (FVPL): Aktiva koja ne ispunjava kriterijume za amortizaciju ili FVOCI se meri po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka. Dobitak ili gubitak po dužničkoj investiciji, koja se naknadno meri po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka i nije deo odnosa zaštite od rizika, priznaje se u računu dobiti i gubitka i iskazuje u računu dobiti i gubitka u okviru „Neto prihoda od trgovanja“ u periodu u kome nastaje, osim ako proizlazi iz dužničkih instrumenata koji su određeni po fer vrednosti ili koji se ne drže radi trgovanja, u kom slučaju su prikazani odvojeno u okviru „Neto prihodi od investicija“. Prihodi od kamata od ove finansijske aktive su uključeni u „Prihod od kamata“ koristeći metod efektivne kamatne stope.

Dužnički instrumenti

Dužnički instrumenti su instrumenti koji ispunjavaju definiciju finansijske pasive iz perspektive izdavaoca, kao što su zajmovi, državne i korporativne obveznice i potraživanja kupaca kupljena od klijenata u faktoring aranžmanima bez regresa.

Klasifikacija i naknadno merenje dužničkih instrumenata zavisi od:

- Poslovnog modela KPŠF-0 za upravljanje aktivom; i
- Karakteristika tokova gotovine aktive.

Na osnovu ovih faktora, KPŠF-0 klasifikuje svoje dužničke instrumente u jednu od kategorija merenja: (a) Amortizovani trošak; (b) FVOCI; ili (c) FVPL. KPŠF-0 je klasifikovao svoje dužničke instrumente koji se sastoje od investicija u oročene depozite položene kod komercijalnih banaka na Kosovu, mereno po amortizovanoj vrednosti. KPŠF-0 nema dužničke instrumente klasifikovane kao FVOCI.

Poslovni model: poslovni model odražava kako KPŠF-0 upravlja sredstvima kako bi generisao tokove gotovine, a instrumenti su klasifikovani u jednu od tri gore navedene kategorije merenja. Kao takve, investicije u oročene depozite klasifikuju se kao amortizovani trošak.

SPPI: kada poslovni model treba da drži aktivu za naplatu ugovornih tokova gotovine ili za naplatu ugovornih tokova gotovine i prodaje, KPŠF-0 procenjuje da li tokovi gotovine finansijskog instrumenta predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate (SPPI test). Prilikom procene, KPŠF-0 razmatra da li su ugovorni novčani tokovi u skladu sa osnovnim ugovorom o pozajmljivanju, tj. kamata uključuje samo naknadu za vremensku vrednost novca, kreditni rizik, druge osnovne kreditne rizike i profitnu maržu koja je u skladu sa osnovnim aranžmanom kreditiranja. Kada ugovorni uslovi uvode izloženost riziku ili volatilnosti koji nije u skladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom, povezani finansijski instrument se klasifikuje i meri po fer vrednosti kroz dobit ili gubitak.

KPŠF-0 reklasifikuje dužničke investicije kada i samo kada se promeni poslovni model upravljanja tim sredstvima. Reklasifikacija se vrši od početka prvog izveštajnog perioda nakon promene. Očekuje se da će takve promene biti vrlo retke i nijedna se nije dogodila u datom periodu.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.2 Financijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.2.1. Financijska sredstva (nastavak)

i) Klasifikacija i naknadno merenje (nastavak)

Instrumenti kapitala

Instrumenti kapitala su instrumenti koji zadovoljavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca; to jest, instrumenti koji ne sadrže ugovornu obavezu plaćanja i koji dokazuju preostali udeo u neto aktivima izdavaoca. Primeri instrumenata kapitala uključuju redovne deonice koje KPŠF-O ne poseduje.

KPŠF -O naknadno meri sve takve investicije po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka, osim u slučajevima kada je rukovodstvo KPŠF-O, pri početnom priznavanju, neopozivo označilo investicije u instrument kapitala po fer vrednosti kroz drugi sveobuhvatni prihod kada se te investicije drže u druge svrhe osim za generisanje povraćaja investicija. U takvim slučajevima, kojih nije bilo u toku izveštajnog perioda, dobiti ili gubici od fer vrednosti se priznaju u OGI i kasnije se ne reklasifikuju u dobit ili gubitak, uključujući otuđenje. Gubici od umanjenja vrednosti, kao i ukidanje gubitaka od umanjenja vrednosti, ne iskazuju se odvojeno od ostalih promena fer vrednosti. Dividende, kada predstavljaju prinos na takve investicije i dalje bi se priznavale u dobitku ili gubitku kao i drugi prihodi kada se utvrdi pravo KPŠF-O na primanje plaćanja.

Dobici ili gubici po osnovu instrumenata kapitala mereni po FVPL-u se uključuju kao dobit ili gubitak u izveštaju o sveobuhvatnoj dobiti.

ii) Umanjenje

KPŠF-O procenjuje na osnovu budućih očekivanja očekivane kreditne gubitke (ECL) povezane sa aktivom dužničkih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti. KPŠF-O priznaje ispravku gubitka za takve gubitke na svaki datum izveštavanja. Merenje ECL reflektuje:

- Npristrasan i ponderisani iznos na osnovu verovatnoće koji se određuje procenom raspona mogućih ishoda;
- Vremensku vrednost novca; i
- Razumne i podržane informacije koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora na datum izveštavanja o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozama budućih ekonomskih uslova.

ii) Prestanak priznavanja osim putem modifikacije

Financijska sredstva, ili njen deo, prestaju se priznavati kada su ugovorna prava na primanje tokova gotovine iz aktive istekla, ili kada su prenesena i (a) KPŠF-O prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili (b) KPŠF-O ne prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva i KPŠF-O nije zadržao kontrolu. U izveštajnom periodu nije bilo takvih slučajeva.

3.2.2. Finansijske obaveze

i) Klasifikacija i naknadno merenje

I u tekućem i u prethodnom izveštajnom periodu, finansijska pasiva se klasifikuje kao naknadno merena po amortizovanoj vrednosti.

ii) Prestanak priznavanja

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada se gase (tj. kada je obaveza navedena u ugovoru isplaćena, otkazana ili istekla).

3.2.3. Finansijski instrumenti mereni po fer vrednosti

Financijska imovina merena po fer vrednosti u izveštaju finansijskog stanja iskazuje se u skladu s hijerarhijom fer vrednosti. Ova hijerarhija skuplja finansijske imovine i obveze u tri razine koje se temelje na značaju ulaznih podataka koji se koriste tekom merenja fer vrednosti finansijske imovine:

- Razina 1: Navedene cene (ne prilagođene) na aktivnim tržištima za identične imovine ili obveze;
- Razina 2: Drugi ulazni podaci, osim navedenih cena, uključeni u razinu 1, koji su dostupni za promatranje imovine ili obveze direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izrađeni od cene); i
- Razina 3: Ulazni podaci o imovinu ili obvezu koje se ne temelju na dostupnim podacima za promatranje tržišta.

Na izveštajnim datumima, KPŠF-O nije imao finansijske instrumente procenjene po fer vrijednosti.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.3 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Za potrebe tokova gotovog novca, gotovinu i gotovinske ekvivalente čine gotov novac u ruci i u bankama i kratkoročni depoziti sa originalnim rokom dospeća od tri meseca ili manje.

3.4 Nekretnina, postrojenja i opreme

Nekretnina, postrojenja i opreme operacija KPŠF-O se osnove od: Kompjutera i prateće opreme; Nameštaja, uređaja i oprema; Ostalih kancelarijskih oprema; i Motornih vozila; koje su prenete kao cene smanjene za akumulirano obezvređenje i gubitke akumuliranih od umanjenja ako ih ima.

Zemlja se ne obezvređuje. Obezvređenje se računa linearno na procenjeni veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Kompjuteri i prateće opreme	33%
Nameštaji, uređaji i oprema	20%
Ostala kancelarijska oprema	20%
Motorna vozila	20%

Dobici i gubici na raspolaganju nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se u izveštaju sveobuhvatnog prihoda u periodu u kojem su se dogodili.

Korisni vek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme se pregleda i prilagođava najmanje godišnje, ako je potrebno.

3.5 Nematerijalna sredstva

Nematerijalna sredstva sastoje se od licenciranih kompjuterskih softvera. U početku su predstavljene prema trošku, dok kasnije prema ceni koštanja umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke usled umanjenja vrednosti, ako ih je bilo. Amortizacija se knjiži ako su sredstva raspoloživa za korišćenje primenom linearne metode, gde se trošak nematerijalnih sredstava otpisuje tokom procenjenog veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Sofveri - 20%

Licence se amortizuju za tok trajanja licence do najduže 5 godina.

3.6 Umanjenje ne-finansijskih sredstava

Prenošena vrednost ne-finansijskih sredstava je razmatrana za umanjanje kada ima promene u slučajevima ili kada promene u okolnostima ukazuju da knjigovodstvena vrednost se ne može ostvariti. Ako bilo kakva takva indikacija postoji i kada je knjigovodstvena vrednost veća od procenjenog iznosa koji može da se nadoknadi za nju, vrednost aktive se smanjuje na vrednost koja se za nju može nadoknaditi. Iznos koji se može nadoknaditi za ta sredstva je veća do neto prodajne cene ili upotrebne vrednosti.

Pri proceni upotrebne vrednosti, predviđeni budući tokovi gotovog novca smanjuju se na sadašnju vrednost primenom pre-porezne stope smanjenja koja odražava vremensku vrednost novca i rizika specifičnih za ta sredstva.

Gubici zbog umanjanja vrednosti priznaju se u izveštaju sveobuhvatnog dobitka.

3.7 Oporezivanje

KPŠF kao poverenički fond je izuzet od plaćanja poreza na dobit korporacija.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 Penzioni troškovi

KPŠF-0 ne drži provizije niti ima bilo kakvu obavezu u pogledu penzija zaposlenih koje su veće od doprinosa koji su uplaćeni u gorepomenutu penzionu šemu.

3.9 Značajne procene i presude

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva procene i presude koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prezentirane vrednosti sredstava, obaveza, prihoda i rashoda. Faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena. Rukovodstvo isto treba presuditi i aplikaciju knjigovodstvenih politika KPŠF-0. Procene i presude se revidiraju na tekućoj osnovi.

Ova napomena daje pregled oblasti koje uključuju viši stepen prosuđivanja i složenosti, kao i glavne izvore neizvesnosti procena koje imaju značajan rizik da dovedu do materijalnog prilagođavanja u narednoj finansijskoj godini. Detaljne informacije o svakoj od ovih procena i prognoza uključene su u odgovarajuće napomene zajedno sa informacijama o osnovama za obračun za svaku pogodenu stavku u finansijskim izveštajima.

Korisni vek trajanja obezvređljivih sredstava

Uprava je pregledala korisne živote obezvređljivih sredstava na dan 31 decembra 2018. Rukovodstvo procenjuje određen korisni vek sredstava predstavlja očekivanu korist te imovine. Knjigovodstvene vrednosti tih sredstava su analizirani u Napomenama 7 i 8. Međutim, faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena zbog tehnološke zastarelosti.

Merenje očekivanog kreditnog gubitka

Merenje očekivanog ispravka vrednosti kreditnog gubitka za finansijsku aktivu merenu po amortizovanom trošku je područje koje zahteva korišćenje složenih modela i značajnih pretpostavki o budućim ekonomskim uslovima i kreditnom ponašanju (npr. verovatnoća neispunjavanja obaveza banaka po oročenim depozitima i rezultirajući gubici). Objašnjenje ovih ulaznih podataka, pretpostavki i tehnika procene korišćenih u merenju ECL-a detaljnije je opisano u napomeni 3.11.3, koja takođe navodi ključne osetljivosti ECL-a na promene u ovim elementima.

Nekoliko značajnih procena takođe je potrebno za primenu računovodstvenih zahteva za merenje ECL-a, kao što su:

- Određivanje kriterijuma za značajno povećanje kreditnog rizika;
- Izbor odgovarajućih modela i pretpostavki za merenje ECL-a;
- Utvrđivanje broja relativnih pondera predviđenih scenarija za svaku vrstu proizvoda/tržišta i pripadajući ECL; i
- Osnivanje grupa slične finansijske aktive u svrhu merenja ECL-a.

3.10 Rezerva

Operativna rezerva deo je neto sredstva koja pripadaju KPŠF-0 i može dostići maksimalni iznos od 5.000.000 evra, i sredstva se mogu koristiti samo uz odluku Upravnog odbora u slučaju vanrednih događaja, nepredviđenih okolnosti, ili za potrebu za kupovinu nekretnina u svrhu operacija KPŠF (kao što su kancelarije). Rezerva se prvobitno finansirala u 2013. godini od akumuliranog viška i mogu se dopuniti samo iz viška iz operativnih aktivnosti odlukom Upravnog odbora. U slučaju da se sredstva iz rezerve koriste za pokriće troškova izveštajnog perioda, oni će biti priznati u dobitak ili gubitak za period.

3.11 Upravljanje finansijskim rizikom

3.11.1 Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promena u tržišnim cenama, kao što su deviznih kurseva i kamatnih stopa, uticati na dobit KPŠF-0 ili na vrednost njenih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih parametara, uz optimizaciju povratka.

Devizni rizik

Sredstva i obaveze KPŠF-0 nisu izložena deviznim kretanjama kursa pošto se sve transakcije i bilansi obavljaju u lokalnoj valuti.

Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik da će fer vrednost ili buduću tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa. Menadžment KPŠF-0-a je prvenstveno odgovoran za svakodnevno praćenje neto kamatne stope rizika pozicije i postavlja granice da se smanji potencijal nesklada kamatnih stopa. Na dan finansijskog stanja KPŠF-0 sva kamatonosna sredstva KPŠF-0-a (oročeni depoziti) su sa fiksnim kamatama.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.11 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.11.2 Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine, raspoloživost sredstava putem adekvatnih kreditnih linija i sposobnost prikupljanja na vreme, u utvrđenom roku, potraživanja od trećih lica.

Sljedeća tabela prikazuje preostala ugovorna dospeća finansijskih sredstava i obaveza KPŠF-O. Dospeća su pripremljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova.

	Na dan 31 decembar 2018			Na dan 31 decembar 2017		
	1-3 meseca	3-6 meseca	6-12 meseca	1-3 meseca	3-6 meseca	6-12 meseca
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Financijska sredstva						
Gotovina u rukama i bankama	688,467	-	-	789,206	-	-
Depoziti	-	-	4,602,762	-	606,181	4,503,492
Dospeli računi	483,036	-	-	474,657	-	-
	1,171,503	-	4,602,762	1,263,863	606,181	4,503,492
Financijske obaveze						
Plativi računi	868,207	-	-	1,057,664	-	-
	868,207	-	-	1,057,664	-	-
Ročna neusklađenost	303,296	-	4,602,762	206,199	606,181	4,503,492

3.11.3 Finansijski instrumenti koji nisu predstavljeni po fer vrednosti

Sljedeća tabela sumira knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti tih finansijskih sredstava i obaveza koje nisu prikazane u izveštaju o finansijskom stanju po fer vrednosti na dan 31 decembar 2018 i 2017.

	Na dan 31 decembar 2018		Na dan 31 decembar 2017	
	Vrednost u knjigovodstvo	Fer Vrednost	Vrednost u knjigovodstvo	Fer Vrednost
	EUR	EUR	EUR	EUR
Financijska sredstva				
Gotovina u rukama i bankama	688,467	688,467	789,206	789,206
Depoziti	4,602,762	4,605,065	5,109,673	5,109,673
Dospeli računi	483,036	483,036	474,657	474,657
	5,774,265	5,776,568	6,373,536	6,373,536
Financijske obaveze				
Plativi računi	868,207	868,207	1,057,664	1,057,664
	868,207	868,207	1,057,664	1,057,664

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.11 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.11.4 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka KPŠF-0 ukoliko kupac ili ugovorna stranka finansijskog instrumenta ne ispuni svoje ugovorne obaveze, a nastaje uglavnom i direktno od depozita KPŠF-0 u bankama i predstavlja najveći vrstu rizika za sredstva KPŠF-0.

Merenje kreditnog rizika

Procena kreditne izloženosti za potrebe upravljanja rizicima je složena i zahteva primenu modela, budući da izloženost varira sa promenama tržišnih uslova, osim novčanih tokova i protoka vremena. Procena kreditnog rizika podrazumeva dalju procenu verovatnoće nastanka kašnjenja,

KPŠF-0 meri kreditni rizik koristeći verovatnoću neplaćanja (PD), izloženost po defaultu (EAD) i gubitak po defaultu (LGD). Ovo je pristup koji se koristi u svrhu merenja očekivanog kreditnog gubitka (ECL) prema MSFI-u 9.

Kreditne izloženosti razvrstavaju se u jednu od tri faze, u zavisnosti od povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja relevantnih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti, i to: oročeni depoziti kod komercijalnih banaka.

Kada je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, instrument je pomeren sa 12-mesečnog očekivanog gubitka na očekivani životni gubitak. Prilikom procene, početni kreditni rizik finansijskog instrumenta meri se prema tekućem kreditnom riziku, uzimajući u obzir njegov preostali vek trajanja instrumenta.

U prvom i drugom koraku, prihod od kamata je efektivna kamata na bruto knjigovodstvenu vrednost; u trećoj fazi to je efektivna kamata na amortizovani trošak.

Kako bi se izračunali 12-mesečni i doživotni očekivani gubici, za relevantne instrumente primenjuje se model kreditnog rizika (PD, LGD), predviđanje bilansa (avansi, povlačenje sredstava) i kamatne stope (faktori popusta). Na strani kreditnog rizika, PD i LGD modeli moraju zadovoljiti model rezervi za umanjenje vrednosti.

PD model procenjuje verovatnoću neplaćanja (PD) u skladu sa sledećim načelima:

- Sve relevantne informacije su razmotrene;
- Trenutne ekonomske okolnosti odražavaju se primenom najbolje, a ne konzervativne procene;
- Obezbeđuje verovatnoću da će doći do kašnjenja u narednih 12 meseci ili tokom životnog veka instrumenta;
- Uključuje ekonomske prognoze u budućnosti.

LGD model procenjuje procenat gubitka u skladu sa sledećim načelima:

- razmatra sve relevantne informacije i uključuje element orijentisan na budućnost;
- odražava trenutne ekonomske okolnosti (tj. predstavlja najbolju procenu, a ne procenu ekonomske krize);
- razmatra samo troškove koji se mogu direktno pripisati naplati povraćaja.

Model umanjenja za oročene depozite

Model umanjenja za oročene depozite kod lokalnih banaka uzima u obzir istoriju neizvršenja obaveza od strane upotrebljenih banaka (kojih nije bilo), osnovne finansijske pokazatelje i metriku, kao i preostali vek trajanja instrumenta. Svakom scenariju se daje odgovarajuća verovatnoća koja se koristi za procenu očekivanih kreditnih gubitaka.

Da li je instrument premešten sa prve faze na fazu dva ili tri zavisi od objektivnih dokaza o umanjenju vrednosti ili osnovnih metrika kao što je:

- neispunjavanje obaveza ili kršenje odredbi u plaćanju kamata ili glavnice depozita; ili
- postaje verovatno da će banka ući u stečaj ili finansijsku reorganizaciju; ili
- Centralna banka Republike Kosovo nastavlja sa oduzimanjem dozvole za rad banci; ili
- tekući koeficijent opada ispod 0.9; ili
- koeficijent kredita i depozita prelazi 1.1 ili opada ispod 0.4; ili
- koeficijent adekvatnosti kapitala opada ispod 8.5%; ili
- procenat loših kredita prelazi 13%.

S obzirom na gore navedene inpute, svi oročeni depoziti su evaluirani korišćenjem 12-mesečnog modela umanjenja vrednosti u fazi 1, sa ponovnim merenjem 1. januara 2018. godine u iznosu od 2,555 EUR. Tokom godine koja se završila 31. decembra 2018. godine nije bilo kretanja u fazama, a neto oduzimanje rezervacija za umanjenje vrednosti tokom godine iznosilo je 252 EUR, što predstavlja krajnji bilans na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu od 2,303 EUR.

4 GOTOVINA U RUKAMA I BANKAMA

	Na dan 31 decembar 2018	Na dan 31 decembar 2017
	EUR	EUR
Banka për Biznes – Tekući račun	544,426	3
Raiffeisen Bank Kosovo – Tekući račun	84,662	220,811
ProCredit Bank - Tekući račun	58,733	567,710
NLB Prishtina - Tekući račun	244	252
Banka Kombëtare Tregtare - Dega Prishtinë – Tekući račun	187	16
Banka Ekonomike – Tekući račun	92	-
ISh Bankasi – Tekući račun	44	-
Gotov novac u rukama	79	414
Ukupna gotovina u rukama i bankama	688,467	789,206

Tekući računi KPŠF-O ne nude interes, osim računa sa Banka për Biznes, koji od 1. avgusta 2018. godine obezbeđuje progresivnu kamatu na osnovu dnevnog stanja na računu. Kamata zarađena za godinu završenu 31. decembra 2018. na ovom računu iznosila je 2,022 EUR, od čega je primljeno 1,595 EUR, a 427 EUR je bilo dospelo na datum izveštavanja.

5 DEPOZITI

	2018	2017
	EUR	EUR
Na dan 1 januar	5,109,673	4,503,039
Promene u početnoj primeni MSFI 9	(2,555)	-
Korigovano na dan 1 januar	5,107,118	4,503,039
Novi plasmani	4,600,000	5,100,000
Zarađena kamata	80,050	71,876
Kamata – primljena	(84,658)	(65,242)
Glavnica – dospela	(5,100,000)	(4,500,000)
Neto kretanje provizije za umanjenje vrednosti	252	-
Na dan 31 decembar	4,602,762	5,109,673

Na dan 31. decembra 2018. godine, investicije KPŠF-O u oročene depozite merene po amortizovanoj vrednosti sastojale su se od 3 depozita koji su imali originalne rokove dospeća od jedne godine, fiksne kamatne stope, prosečno trajanje (ponderisano) od 0.96 godina i prosečnu kamatnu stopu od 2.38%. Svi depoziti su položeni kod komercijalnih banaka koje imaju dozvolu i posluju u Republici Kosovo. Na dan 31. decembra 2017. godine investicije u oročene depozite merene po amortizovanoj vrednosti sastojale su se od 3 depozita koji su imali originalno dospeće od 6 meseci do 1 godine, fiksnu kamatnu stopu, prosečno trajanje (ponderisano) 0.89 godina i prosečnu stopu/kupon od 1.66%. Rezerve za umanjenje vrednosti za dužničke instrumente za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine izvedene su u skladu sa očekivanim modelom kreditnog gubitka kako je detaljno opisano u značajnim računovodstvenim politikama. Kretanje rezervi za umanjenje vrednosti je bilo:

	2018	2017
	EUR	EUR
Korigovano na dan 1 januar	2,555	-
Izdavanje provizije za umanjenje vrednosti	(2,555)	-
Troškovi izdavanja provizije za umanjenje vrednosti	2,303	-
Na dan 31 decembar	2,303	-

6 DOSPELI RAČUNI

	Na dan 31 decembar 2018	Na dan 31 decembar 2017
	EUR	EUR
Neto potraživanja od KPŠF-PS	410,601	398,541
Dospeli rabati iz otvorenih instrumenata	71,961	76,116
Ostali dospeli računi	474	-
Ukupno dospeli računi	483,036	474,657

Na dan 31. decembra 2018, bilans potraživanja od KPŠF-PS u iznosu od 410,601 EUR odnosi se na naknadu za upravljanje naplaćen na računima doprinosilaca u iznosu od 415,160 EUR, kao i negativnu razliku od refundacija pogrešnih doprinosa u iznosu od 4,559 EUR (2017: 396,359 EUR odnosno pozitivnu razliku od 2,182 EUR); koji su primljeni posle datuma izveštavanja.

7 NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME

	Kompjuteri i prateće opreme	Nameštaji uređaji i oprema	Ostala kancelarijska oprema	Motorna vozila	Izgradnja u toku i avansi	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

Cene

Na dan 1 januar 2017	281,116	22,414	69,159	53,365	-	426,054
Dodato u toku godine	46,690	-	-	-	-	46,690
Otpisano u toku godine	(7,858)	-	(10,209)	-	-	(18,067)
Na dan 31 decembar 2017	319,948	22,414	58,950	53,365	-	454,677
Dodato u toku godine	14,344	1,489	-	-	591,153	606,986
Otpisano u toku godine	(16,820)	(403)	(6,304)	-	-	(23,527)
Na dan 31 decembar 2018	317,472	23,500	52,646	53,365	591,153	1,038,136

Akumulirano obezvređenje

Na dan 1 januar 2017	(263,067)	(19,396)	(47,935)	(53,365)	-	(383,763)
Teret u toku godine	(21,608)	(905)	(8,068)	-	-	(30,581)
Eliminisano iz otpisa	7,858	-	10,209	-	-	18,067
Na dan 31 decembar 2017	(276,817)	(20,301)	(45,794)	(53,365)	-	(396,277)
Teret u toku godine	(21,124)	(878)	(7,120)	-	-	(29,122)
Eliminisano iz otpisa	16,820	403	6,304	-	-	23,527
Na dan 31 decembar 2018	(281,121)	(20,776)	(46,610)	(53,365)	-	(401,872)

**Neto knjigovodstvena
vrednost**

Na dan 31 decembar 2018	36,351	2,724	6,036	-	591,153	636,264
Na dan 31 decembar 2017	43,131	2,113	13,156	-	-	58,400

Izgradnja u toku i avansi

Dana 23. novembra 2016. godine, Vlada Republike Kosovo je donela odluku br. 06/117 o eksproprijaciji u ime javnog interesa imovine društvenog preduzeća „P.SH. Udruženje SH.A.M. Vllaznim Union“, koja se nalazi na katastarskoj parceli, P-7207-0, u Lakërishtë, prištinska katastarska zona, opština Priština, za potrebe KPŠF-a.

Prema važećim zakonima o privatizaciji - imajući u vidu da je eksproprijacija izvršena u javnom interesu - KPŠF je morao da plati samo 20% od vrednosti imovine u iznosu od 249,012 EUR (procenjeno od strane nezavisnog ovlašćenog inspektora na 1,245,060 EUR), legitimnih potraživanja poverioca, o čijim potraživanjima je Organ za likvidaciju doneo odluku u iznosu od 340,142 EUR, dok su administrativne takse iznosile 2,000 EUR. Kao takav, u junu 2018. godine, KPŠF je platio Kosovskoj agenciji za privatizaciju potreban iznos od 591,153 EUR.

Organ za likvidaciju je odbio potraživanja u iznosu od 133,618 EUR, a na njegove odluke može se uložiti žalba Posebnoj komori Vrhovnog suda Republike Kosovo. Prema sporazumu o eksproprijaciji, KPŠF je obećao i obavezan je da plati bilo koja i sva potraživanja koje je Posebna komora usvojila u korist žalioca, a takvi iznosi će povećati troškove za nabavku eksproprisane parcele.

Do datuma izdavanja ovog izveštaja, vlasništvo nad imovinom još nije preneseno u katastarski registar na KPŠF. Kada se to desi, KPŠF planira da nastavi sa projektom izgradnje svojih kancelarija.

Tokom 2018. godine, KPŠF je u potpunosti otpisao amortizovanu imovinu.

Na dan 31. decembra 2018. i 2017. ne postoje tereti nad sredstvima KPŠF-O.

8 NEMATERIJALNA SREDSTVA

	Softveri i Licence
	EUR
Cene	
Na dan 1 januar 2017	393,257
Dodato u toku godine	19,631
Otpisano u toku godine	-
Na dan 31 decembar 2017	412,888
Dodato u toku godine	38,978
Otpisano u toku godine	-
Na dan 31 decembar 2018	451,866
Akumulirana amortizacija	
Na dan 1 januar 2017	(325,209)
Teret u toku godine	(40,698)
Eliminisano iz otpisa	-
Na dan 31 decembar 2017	(365,907)
Teret u toku godine	(24,462)
Eliminisano iz otpisa	-
Na dan 31 decembar 2018	(390,369)
Neto knjigovodstvena vrednost	
Na dan 31 decembar 2018	61,497
Na dan 31 decembar 2017	46,981

9 PLATIVI RAČUNI I AKRUALI

	Na dan 31 decembar 2018	Na dan 31 decembar 2017
	EUR	EUR
Plativi računi za investicione aktivnosti	711,780	910,184
Akruali za štampanje i slanje stanja računa doprinosilaca	93,301	121,213
Ostali plativi računi i akruali	63,126	26,267
Ukupni plativi računi	868,207	1,057,664

Na dan 31. decembra 2018 u bilans plativih računa za investicione aktivnosti su uključeni naknade upravljanja od strane menadžera otvorenih fondova koji fakturisaju u vrednosti od 711,037 EUR i naknade za posredništvo u vrednosti od 743 EUR (2017: 909,441 EUR odnosno 743 EUR).

10 VIŠAK

	2018			2017		
	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Prihodi za godinu						
Prihodi od naplaćenih taksi	1,212,535	6,447,812	7,660,347	1,245,535	6,043,149	7,288,684
Ostali prihodi	82,324	15,595	97,919	87,004	5,567	92,571
	1,294,859	6,463,407	7,758,266	1,332,539	6,048,716	7,381,255
Troškovi za godinu	(1,158,745)	(5,743,872)	(6,902,617)	(1,181,697)	(5,704,214)	(6,885,911)
Višak za godinu	136,114	719,535	855,649	150,842	344,502	495,344
Višak u početku godine – korigovano	379,516	81,827	461,343	231,229	122,325	353,554
Refundacija viška u KPŠF-PS	-	(700,000)	(700,000)	-	(385,000)	(385,000)
Višak u kraju godine	515,630	101,362	616,992	382,071	81,827	463,898

Tokom 2018. Upravni odbor je odlučio da nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠF-PS) sa 700,000 EUR iz viška investicionih aktivnosti, ostavljajući neto bilans viška od 616,992 EUR na dan 31. decembra 2018. Tokom 2017. Upravni odbor je odlučio da nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠF-PS) sa 385,000 EUR iz viška investicionih aktivnosti, ostavljajući neto bilans viška od 463,898 EUR na dan 31. decembra 2017.

11 NAKNADA TAKSI NA TERET PENZIJSKIH SREDSTAVA

	Za godinu završenu 31 decembar 2018	Za godinu završenu 31 decembar 2017
	EUR	EUR
Naplaćene takse za investicione aktivnosti	6,447,812	6,043,149
Naplaćene takse za operativne aktivnosti	1,212,535	1,245,535
Total naknada taksi na teret penzijskih sredstava	7,660,347	7,288,684

Naknade su obračunate dnevno prema formuli:

$$\text{Naknada} = [\text{Bruto sredstva učesnika}] * [\text{Stopa}] / [\text{Broj dana u godini}] .$$

Ukupne naknade naplaćene nad bruto sredstvima učesnika u cilju finansiranja aktivnosti KPŠF-a za godinu koja se završava 31. decembra 2018. iznosi 7,660,347 EUR (2017: 7,288,684 EUR).

Naplaćene tarife za period raportisanja, usvajane od strane Skupštine Republike Kosovo u skladu sa Zakonom br. 04/L-168, bile su kao sledeće:

Datum od	Datum do	Takse za investicione aktivnosti	Takse za operativne aktivnosti	Ukupne takse
1 januar 2017	31 januar 2018	0.393% g.	0.081% g.	0.474% g.
1 februar 2018	31 decembar 2018	0.381% g.	0.071% g.	0.452% g.

12 OSTALI PRIHODI

	Za godinu 31 decembar 2018	Za godinu 31 decembar 2017
	EUR	EUR
Kamatni prihod od depozita i tekućeg računa	82,072	71,876
Ostali prihodi iz investicionih aktivnosti	15,595	5,567
Izdavanje provizije za umanjenje vrednosti, neto (Napomena 5)	252	-
Razlike od refundacije pogrešnih doprinosa	-	15,128
Ukupni ostali prihodi	97,919	92,571

13 NETO NAKNADE OTVORENIH INSTRUMENTATA

	Za godinu završenu 31 decembar 2018			Za godinu završenu 31 decembar 2017		
	Bruto	Rabati	Neto	Bruto	Rabati	Neto
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vanguard – GSIF	986,158	(510,133)	476,025	910,863	(454,909)	455,954
BNY Mellon – RRF	488,895	-	488,895	798,961	-	798,961
AXA – GILB	394,407	(49,301)	345,106	384,576	(48,072)	336,504
Schroders – SISF	50,969	-	50,969	51,528	-	51,528
Schroders – GDG	813,018	-	813,018	520,466	-	520,466
Nordea 1 – GSEF	689,736	-	689,736	747,430	-	747,430
Nordea 1 – SRF	942,218	-	942,218	1,342,831	-	1,342,831
Amundi – 3M I	16,719	-	16,719	15,950	(2,396)	13,554
AXA – WFOI	716,717	-	716,717	428,939	-	428,939
Pictet – HDS	44,293	-	44,293	317,056	-	317,056
BNP Paribas – PDP	1,014,653	(147,058)	867,595	616,751	(89,046)	527,705
Amundi – RPI2	253,115	-	253,115	119,881	-	119,881
Ukupne neto naknade otvorenih instrumenata	6,410,898	(706,492)	5,704,406	6,255,232	(594,423)	5,660,809

14 TROŠKOVI OSOBLJA

	Za godinu 31 decembar 2018	Za godinu 31 decembar 2017
	EUR	EUR
Plate osoblja	462,045	454,008
Penzioni doprinosi poslodavca	63,749	62,426
Troškovi Kolektivnog Ugovora	39,029	43,379
Zdravstveno osiguranje	5,879	1,128
Prekovremeni rad, bonusi i troškovi održavanja	3,673	38,032
Ukupno troškovi osoblja	574,375	598,973

15 TROŠKOVI UPRAVNOG ODBORA

	Za godinu 31 decembar 2018	Za godinu 31 decembar 2017
	EUR	EUR
Honorari članova Odbora	123,850	102,382
Putovanja/Hotel/Drugi/troškovi	48,708	28,154
Fiducijarno osiguranje Sastanci	22,663	22,882
Penzioni doprinosi poslodavca	12,641	8,461
Ukupno troškovi Upravnog odbora	207,862	161,879

16 STRUČNE SLUŽBE / UGOVORAČI / KONSULTANTI

	Za godinu završenu 31 decembar 2018	Za godinu završenu 31 decembar 2017
	EUR	EUR
Usluge dizajna i odnosa sa javnošću	4,977	1,555
Usluge interne revizije	2,678	158
Arhitektonske usluge	1,801	-
Prevodilačke i lektorske usluge	640	1,116
Noterske / pravne i ostale službe	284	139
Ukupni troškovi za stručne usluge, ugovorače i konsultante	10,380	2,968

17 DEŠAVANJA POSLE DATUMA FINANSIJSKOG STANJA

Ne postoje kasniji ostali događaji koji zahtevaju prilagođavanje ili dalje obelodanjivanje u finansijskim izveštajima za godinu završenu 31. decembra 2018.